

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izahaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroško ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprojemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so načrtne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz državnega zbora.

Veliko upanje se je stavilo v državni zbor, v katerem so letos prvokrat sedeli tudi zastopniki onih državljanov, ki do zdaj niso imeli volilne pravice. Tudi presvetli cesar sami so se nadjali v prestolnem govoru, da bo izvršil državni zbor velevažne naloge v blagor obrtnikom, kmetom in sploh na korist vsem udom človeške družbe. Toda kolika prevara! »Slov. Gospodar« je, kolikor je pripuščal prostor, prinašal natančna poročila iz državnega zbora, ki so spričevala, zakaj se v državnem zboru ne more nobena stvar dognati. Tega so krivi bili edino nemški liberalci; ker so zgubili večino v državnem zboru, so dan za dnevom po zbornici nagajali in ropotali, da večina poštenih poslancev ni mogla priti do nobenega dela.

Nikar ne mislite, ljubi Slovenci, da so vsi nemški poslanci tako nagajali. Ne; blizu 35 katoliških nemških poslancev, n. pr. iz Štajarske gg. Karlon, Hagenhofer, Jožef Kurz, Wagner in Herk, ki so izvoljeni od nemških katoliških kmetov, torej mnogo katoliških nemških poslancev je držalo skupaj s slovanskimi poslanci in bi radi delali na blagor svojemu ljudstvu; pa jim ni bilo mogoče.

Državni zbor je sicer zboroval; toda po zdajšnji postavi nima predsednik avstrijske zbornice pravice, kričače in razgrajalce spoditi iz zbornice in ni v stanju napraviti mir v zbornici. Drugače je to po drugih zbornicah. Ko je dne 5. junija v francoskem državnem zboru neki poslanec razgrajal, mu je predsednik veleval, naj zbornico takoj zapusti. Ko pa tega storiti noče, pride osem vojakov v zbornico in ti so ga siloma odpeljali iz hiše. Takšno postavo potrebujemo mi za avstrijski državni zbor; potem se bo dalo storiti kaj uspešnega. Ko bi vojaki odpeljali iz zbornice Schönenererja, Wolfa, Türka, pa še nekatere druge Slovincem znane poslance-kričače in ropotače, nastal bi kmalu v zbornici mir.

Vlada si torej ni mogla s tem državnim zborom nič pomagati; zaradi tega je v dogovoru s zbornično večino sklenila, državni zbor skleniti. Vlada ima pravico, državni zbor preložiti, skleniti ali pa tudi razpustiti. Če se državni zbor za nekaj mesecev preloži, ostanejo pri novem shodu v službi stari predsedniki in stari, poprej izvoljeni odbori. Če se pa državni zbor sklene, se imajo pri novem shodu državnega zbora izvoliti novi predsedniki in novi odbori. Vlada ima pravico, državni zbor tudi razpustiti in razpisati zanj nove volitve.

Toda ta reč je v zvezi z groznimi težavami, z velikim hrupom in s silnimi stroški. Če se državni zbor sklene, zgubijo poslanci svojo imuniteto, t. j. svoboščino, vsled katere jih sodnija ne sme preganjati. In res smo čuli hitro po sklepu državnega zbora, da morajo poslanci

Wolf, Šajer, Ginge v ječo, da odslužijo kazni, katere so jim sodišča naložila že pred začetkom sedanjega državnega zbora. (Konec prih.)

Pred važnimi izpremembami.

Velike reči se pripravljajo v Avstriji. Celih 30 let v naši državi ni bilo tako imenitne izpremembe, kakoršne imamo pričakovati v kratkem. Za nas Slovence pa utegne biti ta prevrat tolikega pomena, kakor za noben drug narod avstrijski. A rekli smo »utegne«, ker bo to zavisno od tega, ali sami hočemo, ali sami kaj storimo za-se in za svoj zarod ali ne. In ta veliki prevrat bi izpolnil nam najgorkejšo nado, ki so jo gojili skoz stoletja naši pradedje. »Združena Slovenija« je ta nada, »Združena Slovenija« naš cilj. Komu ne utriplje veselja srce!

Kaj nas je našemu cilju tako približalo? V prvi vrsti poštena delavnost, neustrašenost in vztrajnost naših voditeljev, naj so načeljevali večji ali manjši četi; v drugi vrsti pa zavednost tvoja, o drago ljudstvo, to je: ljubezen do slovenskega jezika, ljubezen do svojih šeg, ljubezen do svoje zemlje, ljubezen do slovanskih so-bratov, zraven tega pa ljubezen in zvestoba do svojega vladarja. Toda vse to bi nas še zdaj ne bilo dovedlo tako blizo do cilja, ako bi nam ne bili pripomogli naši večstoletni, najhujši sovražniki, Nemci. Kako pa to? Vsa leta svojega obstanka je »Slov. Gospodar« in so, na čast bodi rečeno, vsi slovenski časniki opominjali in klicali »Pošteno se bojujmo, zahtevajmo le, kar je pravično, krivično reč pustimo, ne dajmo se zapeljati, da sovražniku vračamo hudo s hudim!« in tega smo se držali do današnjega dne; uverjeni pa smo tudi bili, da sovražnikom našim, Nemcem, za nebrojne krivice in nečloveške krutosti ne izostane plačilo. Tudi nismo obsojali nikdar vsega naroda nemškega, ampak le ono liberalno in prusko tolpo, ki je oslepila večino naroda svojega in mu izdrla srce in ž njim čut za pravičnost in ljubezen do bližnjega, in tudi nam prizadela toliko gorja.

Če se je naselil le jeden teh ljudi v slovenski občini, v koji sta vladala toliko let le mir in edinost, roval je tako dolgo, da je prišel po dobrosrčnosti soobčanov slovenskih v občinski svet; ko je sedel na toplem, pa je jel pljuvati po svojih sosedih, češ, nemščine se otroci v šoli premalo učé, duhovnik se vtika v politiko, učitelj ima napake itd.; če je pa sam bil preslab, našel je v pomoč v bližnjem trgu ali mestu obilico belcebov nižje in višje vrste. Kako se le tam, kjer je bilo v jedni občini več takih ščuk! Primer je na stotero. Povsod je hotel Nemeč vladati, vsakemu je hotel vcepiti svojega strupa; tako je delal v krajnem, tako v okrajnem in deželnem solskem svétu, tako v okrajnem zastopu, tako

v deželni in državni zbornici, tako v ministerstvu in tako tudi v zasebnem življenju. In mi smo bili prepustljivi in smo to trpeli in hudo trpeli.

Toda »vsaka sila do vremena«. Slovanski narodi avstrijski so se spametovali, poštemim Nemcem pa se je do gobovih zgnusilo, pustili so je in pridružili se nam. Pokazalo se je to na prvo v državnem zboru, kjer imajo od pomladi sem močje krščanstva in pravičnosti večino. To je velevažnega pomena, ker je od državnega zbora v prvi vrsti zavisna naša usoda. Stopili smo kači na glavo, toda kača še ni bila mrtva; tem huje se je vila, tem besneje je sikala, in velika je bila že nevarnost, da nam izdrkne izpod noge; a sedaj nam pride na pomoč junak, ki zamahne po kači — Bog daj, da bi bil smrtni udarec! Kdo je ta blaženi junak? Nikdo drugi, kakor naš presvetli, preblagi cesar; Bog jih živi, Bog jih varuj!

Da ne govorimo več v podobi: Nemška besneča druhal je divjala, ker je bila v manjšini, v državnem zboru dan za dnevom tako surovo, da kaj tacega še svet ni videl. Krščansko-slovanski večini uspešno delati nikakor ni bilo mogoče. Vsak dan je šlo 5000 gl. v nič. Sedaj so cesar državni zbor na naglem razpustili, ker so uvideli, da se od teh ljudij Slovanom in poštemim Nemcem godi neznosna krivica in brezmerna škoda. Večina pa zahteva po vsej pravici takih postav in sploh takih izprememb v Avstriji, da bodemo za naprej svojega življenja varni. In cesar so želje pravičnih odobrili, kakor je to izjavil ministerski predsednik grof Badeni; ko so se načelniki večine cesarju hvaležno poklonili, so cesar večino pohvalili, sovražnike njene pa ostro grajali. Ali se tega slobodno ne veselimo? Ali torej nimamo uzroka, gojiti nado na boljšo bodočnost?

Gotovo, ali vendar to še treba, da dosežemo svoj cilj, mnogege dela, ustrajne neumornosti in največje previdnosti. Večina v državnem zboru, ki bo odslej cesarja pri vladanju podpirala, sestoji iz Čehov, Poljakov, Slovencev, Hrvatov, Rusinov (sami Slovani) in krščansko mislečih Nemcev. Zahteva te večine je: Večje pravice posameznim kraljestvom in deželam, pravična izvršitev enakopravnosti vseh narodov v državi, gojitev pravega verskega mišljenja in nračnosti ter plodno delo za gospodarsko in socijalno povzdigo vseh slojev prebivalstva. Lepe besede, mislil bo marsikateri, ali ko bi se tudi uresničile! To pa je namreč uzrok našega veselja, da se morajo uresničiti; kajti 1. se brez večine ne more vladati, 2. se večina, kakoršna je sedaj, ne dá raztrgati in 3. so cesar, kakor je že bilo povedano, obljubili te želje izpolniti. Zgodilo se torej bode, kar večina zahteva, toda kako, to je vprašanje. Ni vse jedno, koliko pravice se dá deželam, ni vse jedno, kako se izvrši enakopravnost vseh narodov, ni vse jedno, v koliki meri in po kakih sredstvih se naj goji pravi verski čut itd. Kar je večina zahtevala, je torej le nekaj splošnega; njej pa še sedaj preostane natančneje povedati, kako se ji naj izjavljene želje izpolnijo. In zato je treba največje previdnosti in sloge med nami Slovenci, pa tudi med večino državnega zbora. (Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Cerkvene slovesnosti v Rimu.

(Dalje.)

Utisek, katerega je napravila na nas notranja oplešava cerkve, je bil nepopisen. Velikanska bazilika je bila polna ljudstva, da se je glava do glave tiščala. Po sredini cerkve je bil z ograjo oddeljen prostor za procesijo. Okna Petrove cerkve so bila zagnjena, tako da

zunanja svetloba ni prišla noter. Tisoče in tisoče gorečih sveč je razsvetljevalo čarobni polmrak. Raz sten so visele velikanske preproge, iz stropa so viseli neštevilni lestenci, zlasti v velikih lokih, ki odpirajo stranske kapele proti glavni ladiji, so viseli ogromni lestenci. Bilo je najetih mnogo za to nalašč izurjenih mož, ki so zažigali sveče. Zažiganje se je začelo ob 4. uri in so do sedmih komaj prižgali vse sveče v gornjih prostorih.

Petrov grob je bil ves v cvetju in svečah, starodavni Petrov kip iz bronca so tudi ta dan oblekli v papeško opravo. Na glavi je imel velikansko tijaro, ogrnjen je bil s širokim plaščem, na prsih je imel križ, na roki prstan, kakor bi bil živ.

Na dnu velike ladije je bil pripravljen prestol za papeža, ob straneh pa sedeži za kardinale in škofo. Za škofovskimi sedeži so bile tribune, t. j. vzvišeni prostori za diplomatične zastopnike pri sveti stolici, za rimsko plemstvo, za sorodnike obeh svetnikov in za druge odlične osebe.

Ko so sv. očeta prinesli v cerkev, so pevci zapeli veličastno pesem: »Tu es Petrus« — Ti si Peter. Ko so dospeli do kapele, v kateri se hrani sv. Rešnje Telo, so papeža spustili na tla in so nekaj časa molili pred Najsvetejšim. Potem so jih zopet vzdignili, vseh oči so se obrnile na papeža, nesli so jih pa tudi tako visoko, da jih je lahko vsak videl, kdor le ni bil premajhne postave. Sv. oče so izgledali prav čvrsto, večkrat so se vzdignili in stojé blagoslavljali. Ko so jih od zahramentne kapele nesli dalje proti velikemu oltarju, zadonele so gori v kupoli srebrne trobente. To je bil slovesen trenutek; papež so se zdeli kakor duh iz onega sveta, trobente iz višave kupole pa tudi kakor godba angeljska.

Ko so jih prinesli na pripravljeni prestol, tedaj so se jim po vrsti poklonili kardinale, nadškofje in škofje. Na to se je začel obred, s katerim so slovesno prišteli svetnikom oba sveta moža.

Pred papeža stopi kardinal, predstojnik zbora za sv. obrede z jednim konzistorijalnim odvetnikom. Ta v imenu kardinala prebere kratko prošnjo, naj sv. oče blagovolijo prišteti svetnikom dva sveta moža. Prvokrat prosi nujno (instanter). Tajnik papeških pisem odgovori, da je stvar velike važnosti, zatorej naj navzoči prosijo najpoprej božje pomoči. Na to se kardinal vrne na svoje mesto, vsi s papežem vred pokleknejo in molijo natiho, pevci pa pojejo litanije vseh svetnikov. Ko so litanije končane, se papež zopet vsedejo, kardinal zopet stopi pred papeža in prosi v drugič nujnejše (instantius). Tajnik zopet opomni v imenu papeža, naj navzoči prosijo Boga sv. Duha za razsvetljenje. Kardinal, ki stoji zraven papeža, reče: molite! (orate), zopet vsi pokleknejo in tiho molijo. Čez nekaj časa reče kardinal: vstanite! (levate). Vsi vstanejo in papež zapojejo: »Pridi Stvarnik sv. Duh!...« Ko se odpoje himna v čast sv. Duhu, molijo še papež glasno molitev v čast svetemu Duhu. Potem se vsedejo in predstojnik zbora sv. obredov stopi tretjič pred papeža in prosi najnujnejše (instantissime). Sedaj odgovori tajnik, da sv. oče hočejo ustreči prošnji v čast božjo in povelicanje sv. cerkve. Sedaj vsi vstanejo in papež s škofovsko kapo na glavi stojé izrečejo kot učitelj in pastir vseh vernikov, da sta imenovana bogoljubna moža prišteta med število svetnikov, da ju verniki po celi sv. katoliški cerkvi smejo častiti in se jima priporočati.

Kakor vemo, so papež vsled obljube Kristusove in po milosti sv. Duha nezmotljivi, kadar kot najvišji učenik in pastir s Petrove stolice učijo in zapovedujejo, kaj imajo katoliški kristijani verovati in storiti, da se zveličajo. Ta dar nezmotljivosti velja tudi takrat, kadar koga svetnikom prištejejo. Ne kakor bi ga papež s tem spravili v nebesa, marveč po posebni pomoči sv. Duha